

ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ:
НАУКОВІ ЗАПИСКИ

ПЕДАГОГІЧНА ОСВІТА

УДК 378.14(510)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.13347179>

Становлення дуальної системи у закладах професійної освіти Китаю

Гао Чжен

аспірант кафедри педагогіки Національного університету біоресурсів і природокористування України, Героїв Оборони 15, м. Київ, 03041,
<https://orcid.org/0009-0007-7991-6394>

Прийнято: 15.08.2024 | Опубліковано: 29.08.2024

Анотація: *Мета статті – розглянути процес становлення дуальної системи освіти у закладах професійної освіти Китаю. В процесі досягнення мети використовували наступний комплекс загальнонаукових методів дослідження: бібліографічний, історичний, теоретичний і порівняльний аналіз, синтез та узагальнення.*

У результатах дослідження встановлено, що дуальний режим навчання є корисним та відповідає соціальним потребам, сприяє побудові високотехнологічного суспільства, регіональному економічному розвитку країни. У цьому дослідженні розглянуто етапи політики професійної освіти щодо співробітництва між закладами професійної освіти та підприємствами у Китаї. Встановлено, що розвиток співпраці школи та підприємства в системі професійно-технічної освіти Китаю може можна розділити на чотири етапи. Виявлено недоліки дуальної системи у закладах професійної освіти Китаю та напрями їх вирішення. Розвиток дуальної освіти в галузі професійної освіти

Китаю повинен здійснюватися з урахуванням національних особливостей та регіональних умов освітніх установ щодо забезпеченості висококваліфікованими викладацькими кадрами механізмами взаємодії освітніх організацій, професійної спільноти та підприємств.

У висновках зазначено, що необхідно покращити якість і соціальні показники визнання професійної освіти Китаю. Визначено проблеми дуальної системи професійної освіти Китаю та способи їх вирішення. Встановлено необхідність підтримки уряду для розвитку дуальної системи професійної освіти.

Ключові слова: *дуальна освіта, професійна освіта, талант, високотехнологічність, кластер, кооперація*

Formation of a dual system in vocational education institutions of China

Gao Zheng

graduate student of the Department of Pedagogy of the National University National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, 15 Heroiv Oborony, Kyiv, 03041, Kyiv, <https://orcid.org/0009-0007-7991-6394>

Abstract: *The purpose of the article is to consider the process of formation of a dual system of education in vocational education institutions of China. In the process of achieving the goal, the following complex of general scientific research **methods** was used: bibliographic, historical, theoretical and comparative analysis, synthesis and generalization.*

The results *of the study established that the dual mode of education is useful and meets social needs, contributes to the construction of a high-tech society, regional economic development of the country. This study examines the stages of vocational*

education policy regarding cooperation between vocational education institutions and enterprises in China. It has been established that the development of school-enterprise cooperation in China's vocational education system can be divided into four stages. The shortcomings of the dual system in the institutions of professional education in China and directions for their solution have been revealed. The development of dual education in the field of professional education in China should be carried out taking into account the national characteristics and regional conditions of educational institutions regarding the provision of highly qualified teaching staff and mechanisms of interaction between educational organizations, the professional community and enterprises.

The conclusions state that it is necessary to improve the quality and social indicators of the recognition of professional education in China. The problems of the dual system of professional education in China and ways to solve them are identified. The need for government support for the development of a dual system of professional education has been established.

***Key words:** dual education, professional education, talent, high technology, cluster, cooperation*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями (Вступ). З розвитком професійно-технічної освіти, трансформацією та модернізацією національних галузей промисловості, висуваються нові вимоги до талантів в усьому світі. При цьому спостерігаються розбіжності між навчанням талантів і соціальними потребами, які особливо помітні в Китаї. Китаю незабаром знадобляться мільйони кваліфікованих робітників, які підтримують функціонування економіки, наприклад автомеханіки, фахівці з ремонту систем опалення та кондиціонування повітря, електрики, сантехніки та комп'ютерні техніки. Однак

система професійної освіти занепала, залишивши другу за величиною економіку світу нездатною замінити мільйони висококваліфікованих фахівців, які виходять на пенсію в міру старіння населення та скорочення робочої сили. За даними Міністерства освіти, у 2021 році 57,8% китайців віком від 18 до 22 років було зараховано до вищих навчальних закладів. Тим часом частка зарахованих до професійних середніх шкіл знизилася до 35% у 2021 році з 60% у 1998 році [11].

Зростання невідповідності на ринку праці стало ще більш помітним у 2022 році, оскільки рекордну кількість випускників коледжів залишили кампуси в той час, коли економіка стикнулася з великими перешкодами через уповільнення зростання та пандемічні потрясіння [10].

У 21-му столітті професійно-технічна освіта Китаю зазнала реформування. Політика професійно-технічної освіти змінилася з «інтенсивного розвитку» на «прискорення розвитку», що призвело до розвитку дуальної системи професійної освіти. Дуальний режим професійно-технічної освіти має китайську специфіку, яка відноситься не тільки до національних умов, але також відповідає тенденції соціального та економічного розвитку Китаю.

Дуальна система професійної освіти в Китаї підкреслює рівний освітній статус між коледжем і підприємством, комплексність у відносинах співпраці з точки зору потреб та інтересів її суб'єктів, так як заклади професійної освіти та підприємства тісно пов'язані. Як важлива частина освіти, професійно-технічна освіта повинна активно практикуватися, не відставати від темпів розвитку промисловості та економіки країни. Незважаючи на значні кроки Китаю у розвитку дуального підходу до професійної освіти, її популярність не зросла через низку невирішених проблем, що обумовлює актуальність дослідження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій (Огляд літератури). Вивчення сутності дуальної освіти та її розвитку у професійній освіті Китаю вивали так науковці як: С.А. Грибанова, Інвень Чжоу та Гоцін Сюй, Мін Ву та

інші. Грибанова С.А. вивчала досягнення реалізації дуальної форми навчання у професійної освіти Китаю [1]. Вона зазначає, що розвиток системи дуальної освіти Китаю у сфері професійно-технічної освіти потрібно більше орієнтувати на національні особливості та реальні умови навчальних закладів, а також існує необхідність прискорити підготовку висококваліфікованих педагогів. Етапи становлення та розвитку дуального навчання в Китаї розглянуто в дослідженнях к Інвєнь Чжоу та Гоцін Сюй [10]. Мін Ву аналізує проблеми, з якими стикається професійно-технічна освіта в Китаї, в тому числі в частині впровадження дуальної системи освіти та перейняття досвіду Німеччини [9].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.

Теоретичний аналіз наукових робіт, ознайомлення з результатами досліджень учених щодо стану професійної освіти Китаю виявили низку протиріч. Професійна освіта Китаю на даний час перебуває на роздоріжжі розвитку. Зважаючи на поточну освітню ситуацію в Китаї, різні експерти порушили питання щодо сприяння поточного освітнього середовища Китаю розвитку дуальної системи професійної освіти та виявлення недоліків у поточній системі професійної освіти. На підставі огляду науково-педагогічної та методичної літератури виявлена нестача спеціалізованих викладачів, суспільної поваги та корпоративної участі у сфері професійної освіти в Китаї, що гальмує розвиток китайських професійних училищ. На підставі наукової літератури та статистичної інформації щодо становлення дуальної системи у закладах професійної освіти Китаю встановлено, що вивчення даного напрямку педагогіки є багатоаспектним завданням. Проте нерозв'язаною залишається проблема виділення етапів розвитку дуальної системи в закладах професійної освіти Китаю та її сучасного стану у контексті виявлення проблем, які стримують її розвиток.

Дане дослідження покликане розв'язати вищезазначену проблему шляхом дослідження історії впровадження дуальної системи професійної освіти в Китаї та встановлення часових рамок кожного з виділених етапів. Виділення етапів становлення дуальної професійної освіти Китаю допоможе виділити проблеми, які стримують її розвиток та сформулювати рекомендації, які сприятимуть їх вирішенню.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає у дослідженні шляхів практичного впровадження дуальної форми здобуття освіти у закладах професійної освіти Китаю. Відповідно до мети сформульовано такі завдання:

- визначення етапів розвитку дуальної системи в закладах професійної освіти Китаю;
- визначити сучасний стан розвитку дуальної системи в закладах професійної освіти Китаю;

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням здобутих наукових результатів (Результати дослідження). Позитивний зв'язок між економічним розвитком та попитом на кваліфікованих працівників спостерігався у багатьох країнах, що розвиваються в останні роки. Щоб краще підготувати майбутніх випускників до ринку праці, система освіти має відповідним чином розвиватися. Таким чином, професійна освіта відіграє життєво важливу роль у системі освіти країни. Швидке економічне зростання Китаю призводить до різкого збільшення попиту на висококваліфікованих працівників. Будучи одним із найбільших та найдинамічніших економічних суб'єктів світу, Китай не є винятком у модернізації своєї системи професійної освіти та навчання [11]. У Китаї професійна освіта та професійна підготовка різняться. Професійна освіта заснована на школі та дає сертифікат, тоді як професійне навчання базується на роботі та може дати або не дати сертифікат.

Незважаючи на зростання пропозиції випускників академічних університетів, роботодавці в Китаї, як і раніше, стикаються з дефіцитом кваліфікованої робочої сили. Це відбувається з двох причин. З одного боку, навчальні програми академічних університетів орієнтовані на теорію та насправді не готують студентів до інтенсивних робіт. З іншого боку, випускники академічних університетів віддають перевагу роботі «білих комірців» і неохоче йдуть на роботу «синіх комірців». Отже, попит та пропозиція робочої сили постійно не збігаються. Щоб пом'якшити брак пропозиції кваліфікованих робітників, китайський уряд активно просуває професійну освіту з 1990-х років. Тим не менш, кваліфікованих робітників, як і раніше, недостатньо на ринку праці [8].

Професійна освіта завжди була відносно слабкою ланкою в Китаї, що проявляється в дисбалансі між соціальним попитом і постачанням, відсутністю її прийнятної структурної якості та соціальної привабливості. У Китаї створено найбільшу у світі систему професійної освіти: діють 11,3 тис. професійно-технічних училищ, в яких 30,88 млн. студентів проходять навчання, більш ніж на 1300 спеціальностях у рамках понад 100 тис. факультетів та інститутів [13]. Навчальні заклади країни професійно-технічної спрямованості готують працівників до різних сфер національної економіки. У закладах професійної освіти Китаю освітні програми навчання здійснюються у формі дуальної освіти.

Модель дуальної професійної освіти відноситься до моделі навчання, яка поєднує навчання у професійній освітній установі з професійною підготовкою або практикою на підприємстві. Вона відрізняється від традиційного освітнього курсу навчання тим, що він практичний, а також включає два місця навчання: професійні установи та підприємства, відповідно і має назву «дуальна модель», тобто подвійна. Мета дуальної освіти – підготовка фахівців високотехнологічної галузі.

Дуальна система професійного навчання означає, що і закладам освіти, і підприємствам необхідно тісно співпрацювати, щоб учні могли зрости в атмосфері підприємства, стати професійними і технічними талантами, необхідними суспільству. Професійна підготовка студентів відповідає реальному виробничому середовищу. У дуальній системі використовується модель навчання «робота-навчання», в якій навчання та практика здійснюються поперемінно, а вивчені теорії застосовуються на практиці, так що глибокі теоретичні знання можна засвоїти та зрозуміти на практичних завданнях, підвищуючи інтерес до навчання та уникаючи нудної суто теоретичної роботи [1].

Студенти професійних освітніх установ з дуальною системою в Китаї застосовують проектне навчання, тобто викладачі призначають проектні завдання, організовують, направляють та контролюють під час виконання проектних завдань та нарешті оцінюють, коментують та визначають результати. У ході реалізації проекту учні працюють разом у групах для виконання завдань і вся робота виконується самими учнями. У проекті задіюють знання у кількох областях. При цьому під час засвоєння нових знань учні переважно покладаються на свої сили. Вчителі лише надають відповідні рекомендації, тобто виступають як консультанти, експерти, інструктори та оцінювачі. Поставлені завдання проекту зазвичай не мають фіксованого режиму виконання та фіксованого завершення. При реалізації проекту мислення учнів необмежене, і вони можуть використовувати свої творчі здібності та уяву [9].

Професійно-технічні установи відповідають за теоретичне навчання, а підприємства – за практичну підготовку. Після закінчення навчання вони здобувають технічну кваліфікацію і потім йдуть працювати на підприємство.

Модель освіти за «дуальною системою» поєднує теоретичне навчання з практичними навичками та тісно інтегрує видачу дипломів із реальним

працевлаштуванням. Студенти, які навчаються за цією моделлю, здебільшого відповідають потребам соціально-економічного розвитку. У той самий час модель освіти за «дуальної системи» має певну ступінь гнучкості у методах оцінювання. Випускні іспити студентів проводяться не професійними установами, а галузевими асоціаціями, гарантуючи, що студенти можуть чогось навчитися та застосувати отримані знання [7]. Метод оцінки, що розділяє навчання та оцінювання, забезпечує якість підготовки професійної освіти, підкреслює практичну функцію навчання, є науковим та справедливим.

Модель дуального навчання не тільки має сильні технічні особливості та просунутий характер, але також приділяє більше уваги вихованню професійної етики студентів. Завдяки навчанню студенти можуть придбати широкий спектр знань та навичок, а також досягти високої соціальної адаптації та конкурентоспроможності на ринку. Компанія починає навчання своїх співробітників, коли вони ще є студентами, і набуває професійних талантів з високою лояльністю та сильним почуттям приналежності.

В табл.1 представлено етапи розвитку дуальної системи в закладах професійної освіти Китаю.

Таблиця 1

Етапи розвитку дуальної системи в закладах професійної освіти Китаю

Етапи	Характеристика
1 етап (1978-1999) - спонтанний розвиток	Професійно-технічна освіта вимагає інтеграції виробництва та навчання, поєднання роботи та навчання. Відбувається стихійний розвиток кооперації школи та підприємства. Закон про освіту Китайської Народної Республіки (КНР) був проголошений у 1996 році, проте щодо дуальної освіти згадується лише те, що «професійно-технічні школи та професійні навчальні заклади наполягають на інтеграції виробництва та освіти» для промислового розвитку без обговорення як саме налагодити відносини між установами професійної освіти та підприємствами.
2 етап (2000-2004) - створення центральної позиції	Китайський уряд став більше усвідомлювати важливість співпраці між закладами професійної освіти та підприємствами. Рішення Державної ради про сприяння реформи та розвитку професійно-технічної освіти було першим документом, який поставив співпрацю між школами та підприємством у життєво важливу позицію. Один із заходів у цьому Рішенні

	прямо висуває завдання зміцнення зв'язків професійно-технічних навчальних закладів з підприємствами, виробництвами тощо. Через два роки, Міністерство освіти Китайської Народної Республіки випустило План дій щодо відродження освіти 2003–2007. Даний документ мав важливе значення, оскільки він додатково визначив вимірювання співпраці професійно-технічної школи та підприємства.
3 етап (005-2017) - системне проектування	Рішення Державної ради з швидкого розвитку професійної освіти був першим документом, який систематично висвітлював співпрацю школи та підприємства. Загалом на цьому етапі співробітництво професійно-технічної школи та підприємства досягло значного прогресу. У цей період майже всі документи МОН з професійно-технічної освіти згадали про співпрацю школи та підприємства. По-друге, способи співпраці між школою та підприємством стали диверсифікованими. На міжнародному рівні існували три типові форми інтеграції компаній у ПТО: учнівство, кооперативна освіта та змінне навчання. На цьому етапі форма на базі компанії не була популяризована в Китаї, але було кілька успішних випробувань, таких як практика професійної освіти Taicang (Центральна школа в провінції Цзянсу). Частіше зустрічалася кооперативна модель навчання. Професійно-технічні школи, як правило, співпрацювали з однією або декількома місцевими компаніями, залежно від конкретного ступеня прихильності.
4 етап (2018-тепершій час)- інституційне будівництво	Відсутність інституційної гарантії співпраці між школою та підприємством започаткувало низку питань, таких як неналежний захист інтересів компаній, які співпрацювали з закладами професійної освіти. Щоб покращити це, у 2018 році МНС опублікувало Методику для сприяння співпраці між ПТУ та підприємствами спільно з п'ятьма іншими відомствами та міністерствами. 7 червня 2021 року на засіданні Постійного комітету Всекитайських зборів народних представників (ВСНП) було представлено на розгляд проект поправок до Закону КНР про професійну освіту. У проекті наголошується, що професійна освіта має такий самий статус, як і загальна освіта і представляє лише один із напрямів роботи у сфері освіти. У 2022 році переглянутий Закон про професійно-технічну освіту заохочував підприємства брати участь у професійно-технічній освіті та обіцяв їм винагороду, наприклад, зниження податків.

Джерело: розроблено автором [11; 12: 3]

За часів Китайської Республіки поєднували промисловість із професійною освітою. Після заснування Нового Китаю професійна освіта була заснована на державних підприємствах, а німецький досвід дуальної освіти орієнтувався на покликання. Однак після 1990-х років державні підприємства були реструктуризовані або збанкрутілими, а професійні училища, які спочатку належали підприємствам, були передані місцевим органам влади [9].

ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ: НАУКОВІ ЗАПИСКИ

Професійно-технічні училища втратили важливе підґрунтя навчання на підприємствах. Велика кількість новостворених приватних професійних училищ взагалі не мають підприємств-союзників та можуть звертатися лише до зовнішніх підприємств [2].

Розуміючи проблеми впровадження дуальної системи освіти уряд Китаю використовує досвід Німеччини. З 1980-х років Китай та Німеччина провели понад 100 000 обмінів персоналом у сфері професійної освіти, створили близько 100 проектних майданчиків, а також досліджували та розробили сотні спеціальностей, курсів та навчальних матеріалів з багатим змістом та різноманітними формами. У рамках технічного співробітництва між двома країнами було створено понад 30 центрів корпоративного навчання або професійних училищ під назвою «дуальна система» [12]. Проте ці заклади професійної освіти переважно копіювали німецьку модель для експериментів. Виходить, що цілісна система професійної освіти не має фундаменту і дуальна система професійної освіти Китаю не є «ефективною».

Останніми роками Китай активно розширював свою професійну освіту, щоб відповідати вимогам підприємств. Завдяки різноманітним програмам професійна освіта країни охоплює міжнародне співробітництво професійних училищ Китаю з зарубіжними підприємствами. Майстерня Luban є прикладом взаємовигідної моделі міжнародного співробітництва у галузі професійної освіти. Названа на честь Лу Баня, стародавнього китайського майстра з дерева, ця майстерня пропонує професійне навчання для місцевих громад. Аналогічні майстерні були створені в Таїланді, Індії, Індонезії та інших країнах. У 2017 році залізниця Момбаса-Найробі, флагманський проект «Один пояс, один шлях», спільно побудований China Road and Bridge Corporation та урядом Кенії, офіційно відкрилася для руху. Два професійні коледжі з Ляоніна відправили

своїх співробітників до Кенії та допомогли Кенії підготувати понад 300 талантів у галузі залізниці [11].

Порівняно з Німеччиною, Китай зараз має безліч недоліків у професійній освіті. Найбільшим недоліком є відсутність правил, що обмежують права та обов'язки підприємств. У студентів не має процесу підписання контрактів з підприємствами, а підприємства не мають обов'язкових зобов'язань перед професійними установами. Ще одним недоліком є те, що роль галузевих організацій вкрай обмежена, і немає реального «іспиту між вчителями», що спільно організується промисловістю, підприємствами та професійними установами відповідно до стандартів.

Найслабшою ланкою у нинішній професійній освіті Китаю є співпраця школи та підприємства, а також інтеграція роботи та навчання. Деякі явища потребують уваги. Наприклад, чому деякі німецькі компанії в Китаї не навчають своїх співробітників за німецьким методом дуальної системи після приїзду до Китаю [14].

Варто відмітити той факт, що, незважаючи на реформи, професійна освіта в Китаї ще має низьке соціальне визнання. Під впливом традиційного ідеологічного виховання суспільство має упереджене ставлення до професійно-технічної освіти, вважаючи, що тільки бідні учні можуть вступати до професійно-технічних коледжів. З точки зору батьків професійно-технічні школи є нижчими за статусом порівняно з університетами. Окрім того, соціальний статус випускників професійно-технічних закладів невисокий. Деякі високооплачувані підприємства, державні установи мають високий поріг для працевлаштування. Вербують лише людей з вищою освітою. Робочі умови після професійно-технічного коледжу для випускників бідні, їхня зарплата низька, а простір для кар'єрного зростання обмежений та залежить від їхньої кваліфікації [6]. Також китайське суспільство має упереджене ставлення до навчання кадрів,

ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ: НАУКОВІ ЗАПИСКИ

зайнятих професійно-технічною освітою, вважаючи, що професійно-технічні коледжі не можуть набирати талантів з високою кваліфікацією, високою науково-дослідно здатністю займатися викладацькою діяльністю.

Хоча прогрес у професійно-технічній освіті у Китаї є, люди свого ставлення до цієї форми навчання не змінили, і навчання у професійно-технічних коледжах, як і раніше, вважається непрестижним. У програмі навчання талантів, розробленій професійно-технічним закладом, немає стандартів стежити за тим, чи відповідає програма підготовки талантів регіональному економічному розвитку. Окрім того, до викладацького складу професійних закладів освіти в Китаї входять в основному шкільні вчителі. Вчителям часто бракує досвіду роботи на підприємстві, тому професійні та технічні здібності самих викладачів не сильні [14]. З іншого боку, професійні школи наймають технічний персонал з підприємств для викладання в якості зовнішніх викладачів. Однак, оскільки персонал підприємства не пройшов спеціального навчання, він часто не має навичок викладання. Крім того, професійно-технічні заклади освіти не побудували коопераційну платформу для вчителів на робочому місці та зовнішніх вчителів. Вчителі школи та викладачі підприємств часто не спілкуються одне з одним, не розподіляють працю, не вміють співпрацювати, а лише виконують власні навчальні завдання. Тому вони не можуть вчитися один у одного.

Проте, основна причина, чому суспільство не визнає професійно-технічну освіту та співпрацю підприємства з професійними освітніми установами є відсутність підтвердження того, що влада приділяє достатньої уваги професійно-технічній освіті. Уряд не має загального планування професійно-технічної освіти, і впровадженню професійно-технічної освіти не вистачає еталонних стандартів, внаслідок чого розвиток професійно-технічної освіти не встигає за економічним розвитком. Незважаючи на те, що країна випустила серію

політичних рішень щодо професійно-технічної освіти, вони реалізовані не повністю, і немає надійного механізму забезпечення впровадження політики дуальної системи освіти [1].

Для подолання проблем впровадження дуальної системи у професійній освіті Китаю необхідно здійснити наступні заходи: необхідно розробити нові правові основи для забезпечення та сприяння взаємодії підприємств із закладами професійної освіти, представниками бізнесу для наближення освітньої програми та змісту предметів до професійного стандарту і кваліфікаційним характеристикам спеціалістів на робочих місцях; підвищення престижності професійної заробітної плати за рахунок збільшення заробітної плати робочих спеціальностей; розвиток системи дуальної освіти в галузі професійної освіти Китаю має бути засноване на національних особливостях та реальні умови освітніх установ. У західних регіонах КНР економіка розвивається повільніше, ніж у східних та середніх регіонах, тому в них малі підприємства не зможуть відповідати за підготовку висококваліфікованих кадрів. Отже, їх професійні освітні установи мають удосконалювати форми та методи підготовки кадрів за неможливості впровадження моделі дуальної освіти; необхідно підвищити інституційність дуальної освіти за рахунок удосконалення нормативно-правової бази регулювання дуальної професійної освіти.

Висновки. Так як суспільство стає все більш сучасним, бачення Китаєм своєї майбутньої економічної моделі - це бути першими у виготовленні високоякісної та передової технологічної продукції. Ця мета може бути досягнута за рахунок наявності значної кількості кваліфікованих робітників. Проте для досягнення мети необхідно покращити якість і соціальні показники визнання професійної освіти. Історично конфуціанство глибоко вплинуло на професійно-технічну освіту Китаю, зробивши акцент на теоретичні знання та стандартизовані іспити, тим самим стримавши розвиток та популярність даного

напряму освіти. Вищезазначене обумовило перехід професійної освіти на дуальну систему навчання.

У моделі дуальної професійної освіти підприємства беруть участь у процесі підготовки талантів, досягаючи безпрограшного ефекту для себе, закладів професійної освіти та студентів. Завдяки співпраці з університетами компанії залучають резерв талантів. Суть дуальної системи полягає в наданні молодим людям можливості отримати практичні навички, щоб вони могли опанувати професійні здібності, а не просто забезпечити професійне навчання. «Дуальна система» професійної освіти не тільки фокусує увагу на основних професійних здібностях та соціальних якостей, а й робить особливий акцент на їх вихованні. В багатьох аспектах розвитку дуальної системи у професійній освіті Китаю все ще є місце для вдосконалення. Варто вивчити та засвоїти переваги німецької системи дуальної освіти, але в той же час, порівнюючи дві системи, виявлено, що німецька система освіти все ще має недоліки, і Китай повинен підтримувати власні переваги в цій сфері, постійно оновлювати підходи до неї. Встановлено, що китайська професійно-технічна освіта не копіює німецьку модель освіти, а лише черпає натхнення. Необхідно розвивати професійно-технічну освіту з китайською специфікою поєднуючи її з поточною ситуацією в Китаї. У майбутньому перед професійною освітою в Китаї ще довгий шлях, і необхідно докладати всіх зусиль, щоб ефективно вирішити проблему протиріччя між попитом і пропозицією. Тільки безперервне навчання, поєднання з національними умовами та впровадження інновацій можуть відкрити шлях для розвитку професійних і технічних талантів для економічного розвитку Китаю та світу.

Незважаючи на наявні проблеми розвитку дуальної системи у професійній освіті, Китай має перспективи їх вирішення. У 2024 році у Тайцані, Сучжоу, провінція Цзянсу було відкриття Китайсько-німецького індустріального парку

дуальної системи професійної освіти [2]. Промисловий парк націлений на підготовку тисяч висококваліфікованих фахівців щорічно. Він буде всеосяжним центром, що поєднує навчання навичкам, сертифікацію іспитів, підготовку вчителів, дослідження в галузі освіти, міжнародного співробітництва у сфері освіти та резерву талантів, обслуговуючи різноманітні потреби різних підприємств. Крім того, парк зосередиться на обслуговуванні китайсько-німецької індустрії дуальної освіти, залученні більшої кількості суміжних підприємств для створення надійного виробничого ланцюжка та створення центру для галузей професійної освіти. Проте разом з збільшенням кількості центрів дуальної освіти має відбуватися відповідна підтримка уряду та розвиток нормативного регулювання даного процесу.

Список використаних джерел

1. Грибанова, С. А. Досягнення реалізації дуальної форми навчання у професійної освіти Китаю. *Авіація, промисловість, суспільство : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Кременчук, 18 трав. 2023 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Кременчуц. льотний коледж., Наук. парк «Наука та безпека»*. – Кременчук - Харків: ХНУВС, 2023. С. 284-287. URL:<https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/8d77f337-af79-417a-88d4-b7cb234dab6f/content> (дата звернення 09.08.2024)
2. Донг Хайян. Дилеми та рішення політики професійної освіти Китаю – аналіз основних елементів на основі соціальної політики. *Education Progress*. 2021. URL:<https://www.hanspub.org/journal/PaperInformation?paperID=46717> (дата звернення 09.08.2024)
3. Цзюньтан Лі. До питання створення дуального освітнього середовища професійних політехнічних коледжів Китайської народної республіки. *Психолого-педагогічні аспекти навчання дорослих у системі неперервної освіти*: зб.

матеріалів IX Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції у 2 част.. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2023. 339 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/739902/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%86%D0%A5%20%D0%9C%D1%96%D0%B6%D0%BD.%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84.%2014.12.23_1%20%.pdf (дата звернення 09.08.2024)

4. China mulls law revision to promote vocational education URL: http://www.xinhuanet.com/english/2021-06/07/c_139994037.htm(дата звернення 09.08.2024)

5. China to better protect workers' rights in new labor forms to boost flexible employment, URL: http://www.xinhuanet.com/english/2021-07/07/c_1310048246.htm. (дата звернення 09.08.2024)

6. China's first dual system vocational education industrial park established in Taicang URL:http://jiangsu.chinadaily.com.cn/taicang/2024-06/03/c_992453.htm(дата звернення 09.08.2024)

7. China trains new-generation workers on vocational education URL: <https://english.news.cn/20240326/762ffa75271b458bbf4bdfbdaba0aa60/c.html> (дата звернення 09.08.2024)

8. China's first dual system vocational education industrial park established in Taicang URL:http://jiangsu.chinadaily.com.cn/taicang/2024-06/03/c_992453.htm(дата звернення 09.08.2024)

9. Min Wu , Ping Liu. German "duale ausbildung" vocational education and its enlightenment to China's vocational education. 2023. URL:https://www.shs-conferences.org/articles/shsconf/pdf/2023/15/shsconf_eimm2023_01001.pdf (дата звернення 09.08.2024)

10. Ministry of Education of the People's Republic of China. MOE press conference to highlight vocational education achievements during 13th Five-Year Plan

period in Chinese. URL:http://en.moe.gov.cn/news/press_releases/202012/t20201230_508199.html (дата звернення 09.08.2024)

11. Xinhua.China trains new-generation workers on vocational education URL: <https://english.news.cn/20240326/762ffa75271b458bbf4bdfbdaba0aa60/c.html> (дата звернення 09.08.2024)

12. Yingwen Zhou, Guoqing Xu. Vocational School–Enterprise Cooperation in China: A Review of Policy Reforms, 1978–2022 URL:<https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1389977.pdf> (дата звернення 09.08.2024)

13. Yingwen Zhou, Guoqing Xu. Vocational School–Enterprise Cooperation in China: A Review of Policy Reforms 1978–2022. URL:<https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1389977.pdf> (дата звернення 09.08.2024)

14. Zhang Y. Application of distributed data system and fuzzy feature recognition in school enterprise cooperative talent training mode. Journal of Ambient Intelligence and Humanized Computing, 2021, P. 1–12. URL:<https://doi.org/10.1007/s12652-021-03206-9> (дата звернення 09.07.2024)

15. Wei S., Ohland M., Zheng L. New Engineering Education initiative of China: A Policy Debrief . Annual Conference & Exposition, Minneapolis,. MN. 2022. URL: <https://strategy.asee.org/40391> (дата звернення 09.08.2024)